

Standartizuotas mokinių pasiekimų vertinimas. Kodėl? Kaip?

Nomeda Kasperavičienė,

mokytoja ekspertė, standartizuotų testų ir programos rengėja,
švietimo konsultantė

Jonavos Panerio pradinė mokykla

2013 m.

Apie standartizuotus testus. Kodėl?

- Pasaulyje daug dėmesio skiriama kokybės užtikrinimo įrankių kūrimui ir tobulinimui, akcentuojamas visokeriopas švietimo kokybės gerinimas. Siekiama, kad pripažįstami ir išmatuojami visų mokinių mokymosi rezultatai būtų kuo geresni. (Unesco EFA Global Monitoring Report, 2005)
- Nacionalinių mokinių pasiekimų tyrimų rezultatai rodo, kad mokyklų ugdymo kokybė Lietuvoje gana skirtinga. To paties pasiekimų lygio mokinių įvertinimai skirtingose mokyklose yra labai skirtingi. (Projektas „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas“)

Standartizuotas testas

Testas, sudarytas iš empiriškai patikrintų užduočių, kurias rengiant ir išbandant taikoma vieninga organizavimo, vertinimo ir interpretavimo metodika bei priemonės.

Standartizuotų testų tikslas – sudaryti sąlygas mokykloms ir mokytojams savarankiškai ir objektyviai įsivertinti savo mokinių mokymosi pasiekimus, rinkti grįžtamojo ryšio informaciją, reikalingą ugdymo kokybei ir vadybai gerinti.

- <http://www.nec.lt/343/>

Projektas „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas“

Projekto I etapas	Projekto II etapas
2009 – 2012m.	2012 -2015m.
	2 klasė Diagnostinis mokymosi pasiekimų vertinimo įrankis
4 klasė Lietuvių gimtoji kalba (skaitymas, rašymas) Matematika	4 klasė Lietuvių gimtoji kalba (skaitymas, rašymas) Matematika Pasaulio pažinimas

Kuo ypatingi standartizuoti testai?

- Standartizuoti testai leidžia nustatyti objektyvų mokinio pasiekimų lygį (patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnįjį). Vertinat, mokinio darbo nereikia lyginti su kitų mokinių darbais (kriterinis vertinimas).
- Galima palyginti ne tik mokinių pasiekimus toje pačioje mokykloje ir tais pačiais metais, bet ir mokinių pasiekimus tarp mokyklų ir tarp skirtingų metų.
- Vertinimo rezultatai yra daug tikslesni nei vertinat kitokiais testais.
- Testo rezultatai teikia nemažai diagnostinio pobūdžio informacijos.

Matematika

- Testo trukmė – 45 min.
- Sudarytas laikantis tam tikrų proporcijų pagal veiklos sritis, mokinių kognityvinių gebėjimų grupes ir mokinių pasiekimų lygius.
- Galimų taškų skaičius 35 – 40 taškų (32 -34 užduotys).
- Vertinant dažniausiai skiriamas vienas taškas.
- Jei uždavinys tikrina kelis gebėjimus (kelias sritis), vertinant kiekvienam uždavinio žingsniui reikia skirti po tašką.
- uždaviniai gali būti praktinio (gyvenimiško) arba matematinio konteksto.

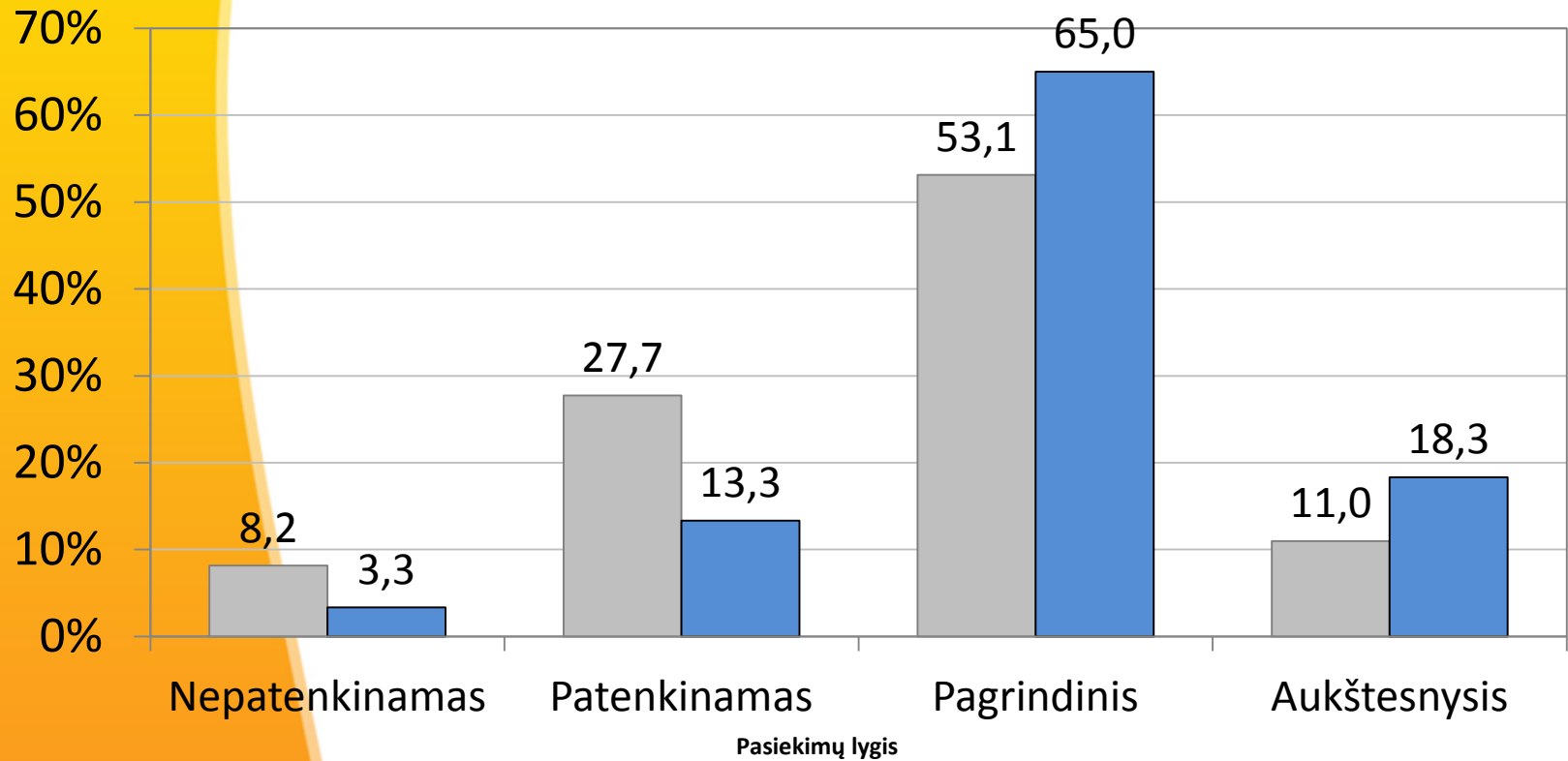
<http://www.nec.lt/343/>

Standartizuotas mokinių pasiekimų vertinimas.
Kodėl? Kaip?

Matematika 4 kl.

■ Šalies

■ Jonavos Panerio pradinė mokykla

Pastebėjimai (1)

- Daugiau dėmesio skirti skaičiavimams, ypač atimties veiksmy.

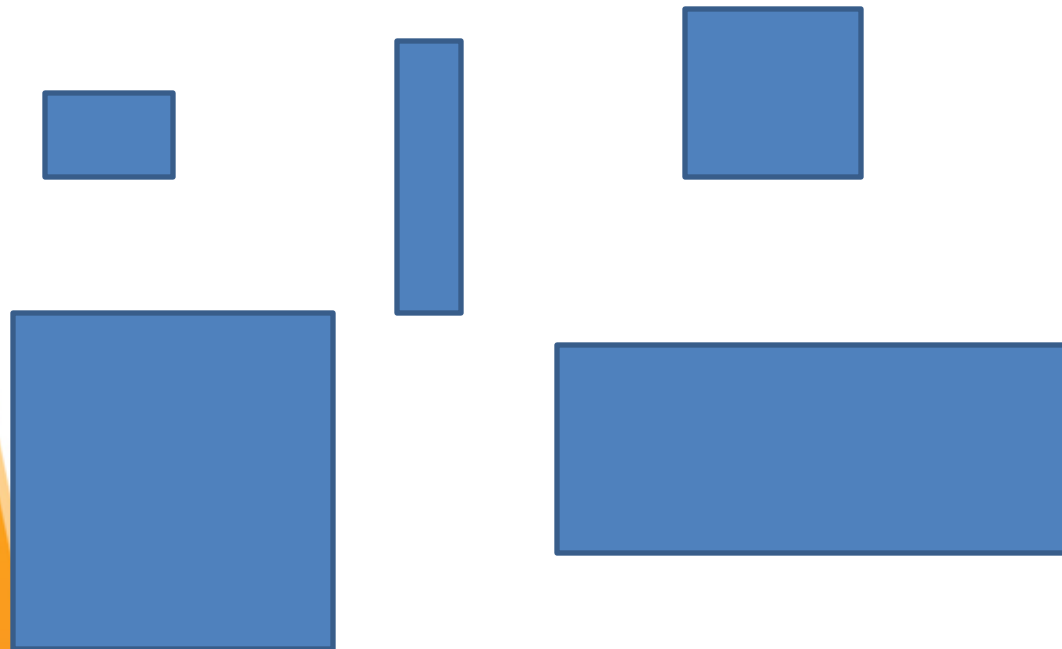
$$7892 - 4574 = \dots \quad 84,6 \%$$

$$1218 - 160 = \dots \quad 75,9 \%$$

$$3004 - 676 = \dots \quad 56,5 \%$$

Pastebėjimai (2)

- a) Kiek yra kvadratu?
- b) Kiek yra stačiakampių?

Pastebėjimai (3)

- Mokyti žodinius uždavinius spręsti su klausimais, nuosekliai užrašyti sprendimą, tiksliai vardinti gautus atsakymus.
- Ir atvirkščiai: pagal išspręstą uždavinį sugalvoti klausimą.

Bilietas į kino filmą kainuoja 8 Lt. Ar galės 24 ketvirtokai nueiti į filmą, jei jie visi, kartu sudėjus, turi 190 Lt?

Užrašyk sprendimą.

Pastebėjimai (4)

- Per pamokas uždavinius pateikti reikėtų kuo įvairiau.
- Mokyti atidžiai perskaityti uždavinio sąlygą.

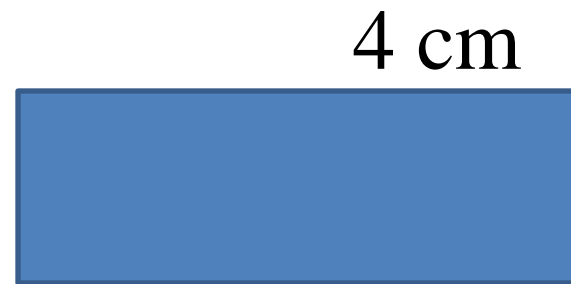
Pvz. Kuris veiksmas netinka stačiakampio perimetrui apskaičiuoti?

- A $4 + 1 + 4 + 1$

- B 4×1
1cm

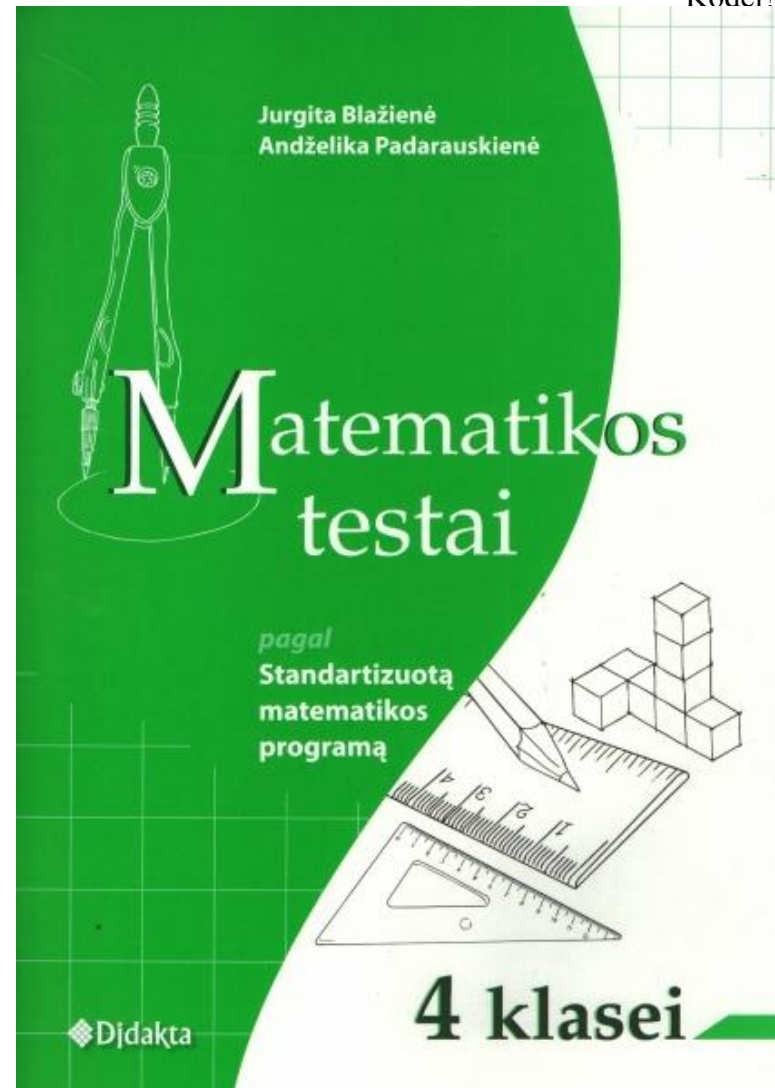
- C $(4 + 1) \times 2$

- D $4 \times 2 + 1 \times 2$

7 testai,
sudaryti pagal
Standartizuotą
programą

Standartizuotas mokinių pasiekimų vertinimas.
Kodėl? Kaip?

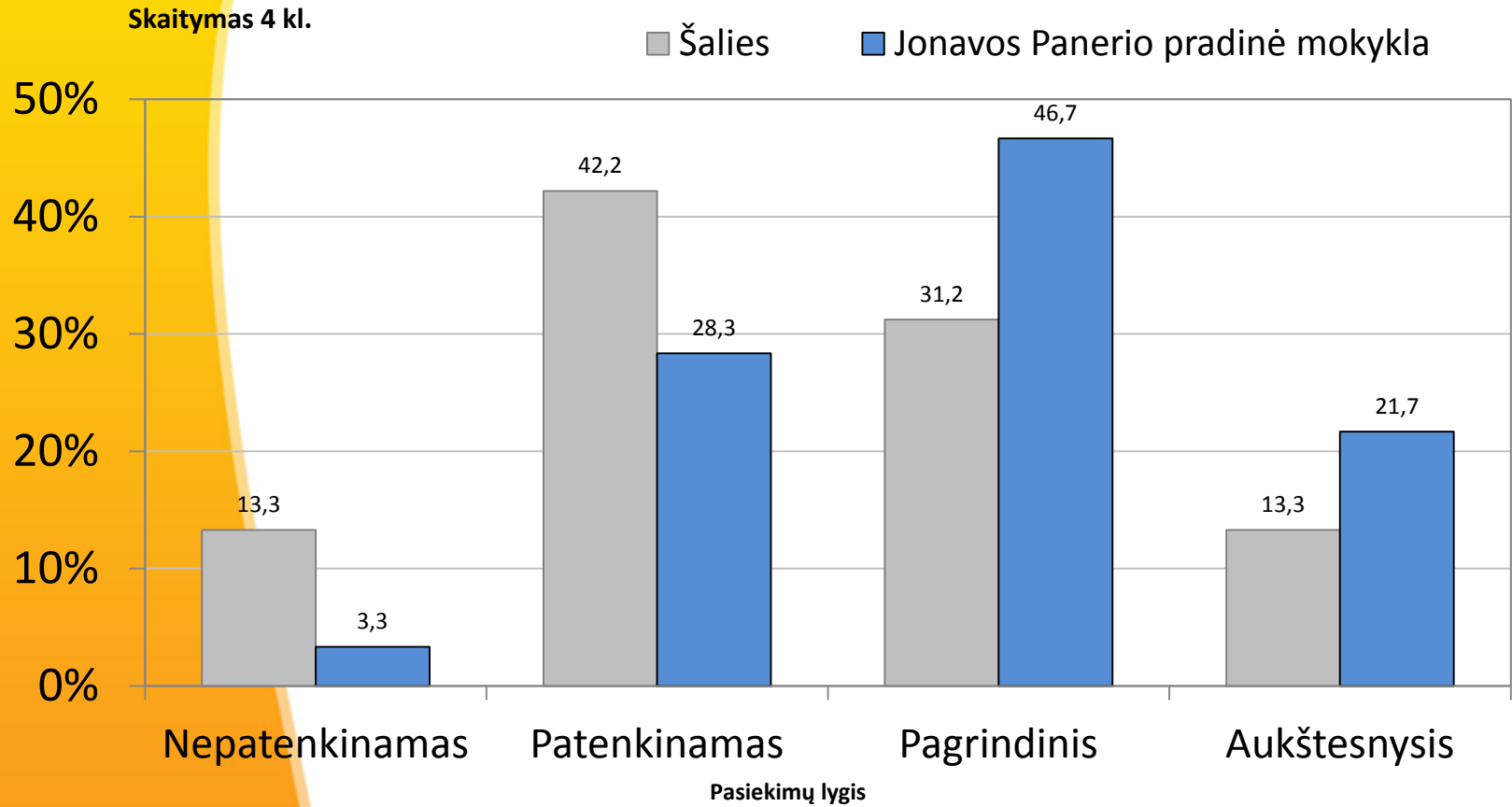

Skaitymas

- 4 klasės mokinių skaitymo (teksto suvokimo) gebėjimams vertinti skirtas standartizuotas testo atlikimo trukmė – 45 minutės.
- Teste gali būti pateikiami 22–26 klausimai.
- Testuojant siekiama išsiaiškinti, kaip 4 klasės mokiniai:
 - geba suvokti negrožinį tekstą,
 - geba suvokti grožinį tekstą.

<http://www.nec.lt/343/>

Standartizuotas mokinių pasiekimų vertinimas.
Kodėl? Kaip?

Pastebėjimai

Mokiniam sunkiausiai sekasi:

- palyginti kelių perskaitytų tekstų (arba dalių) informaciją. Išskirti jų panašumus ir skirtumus. *Pvz.:Perskaitei keturių knygų aprašymus. Parašyk keturis visų jų panašumus.*
- Atsakyti į klausimą *kodėl?* *Pvz.:Kuo mokykloje buvo praminta Astrida Lindgren? Kodėl?*
- Pateikti įrodymą iš teksto. *Pvz.:Remdamasis tekstu pateik du įrodymus, kad A. Lindgren knygų yra išleista labai daug.*

- Paaiškinti posakio reikšmę. *Pvz.: dingo kaip į vandenį ir kt.*
- Suprasti kūrinio temą arba pagrindinę mintį.
- Daryti išvadas.

Pvz.: Ar šis ginčas buvo prasmingas?

Taip

Ne

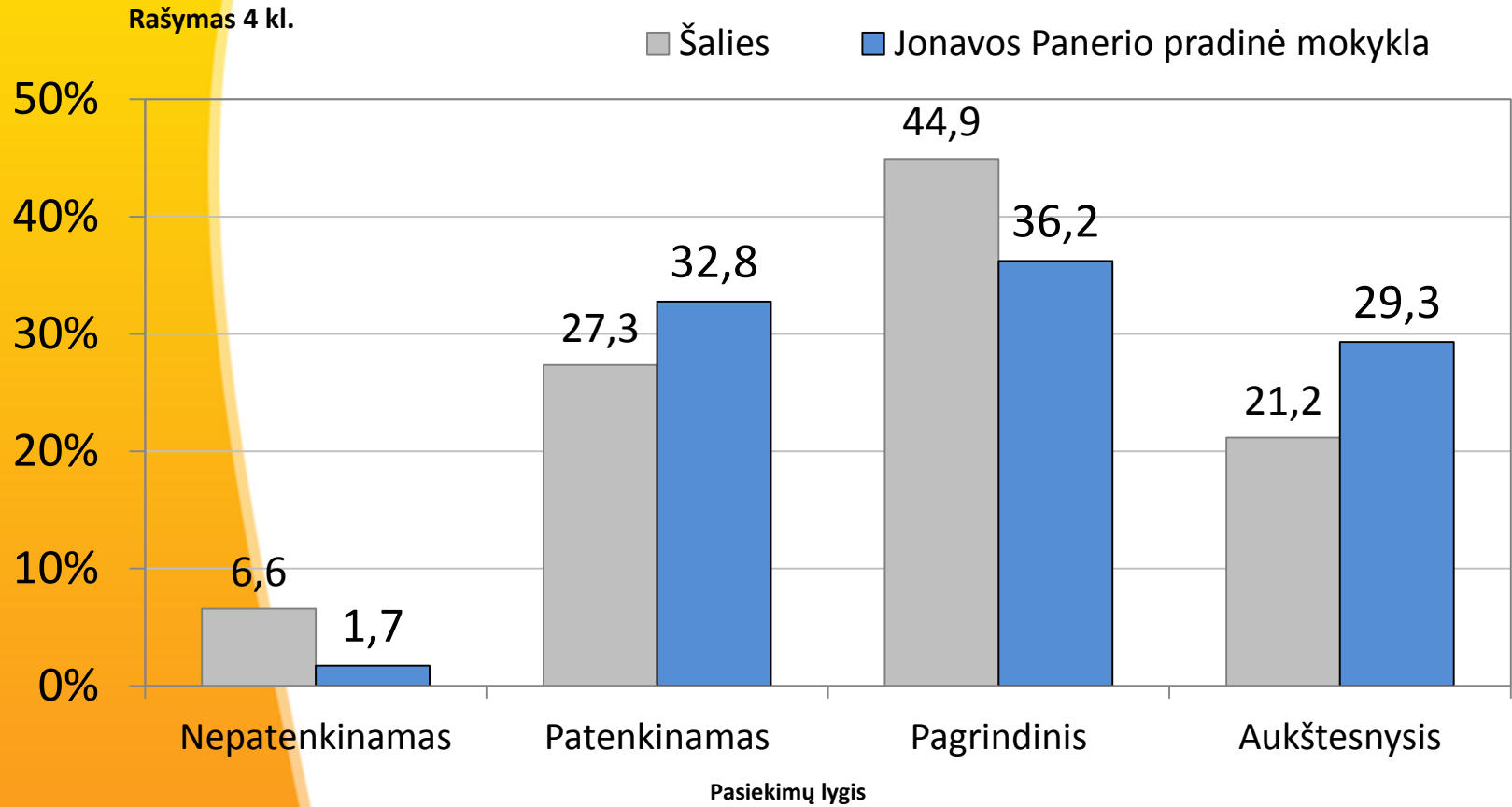
Savo nuomonę pagrįsk tekstu.

Rašymas

- Trukmė – 45 minutės.
- Rašymo pasiekimams tirti skiriama viena kūrybinė užduotis
- Užduotis formuluojama kartu su įvestimi (pvz., įsivaizduok, kad esi...; kad gavai...; kad žinai...; kad turi...ir kt.).
- Įvestis trumpa, aiškiai ir tiksliai suformuluota (nepaini, nesunkiai įsivaizduojama situacija).

Įsivaizduok, kad iš popieriaus išlankstei lėktuvėlj ir paleidai pro langą. Kokius nuotykius lėktuvėlis galėtų patirti skrisdamas, kas jam galėtų nutikti? Prisimink, kad popierius pasižymi šiomis savybėmis: jis gali plyšti, degti, sušlapti, ant jo galima piešti, rašyti, jį galima glamžyti, kirpti, klijuoti. Sukurk apie tai pasakojimą.

Standartizuotas mokinių pasiekimų vertinimas.
Kodėl? Kaip?

Prieš pradėdami kurti tekstą, mokiniai turi žinoti:

- 1) kuo remdamiesi turi sukurti tekstą (pvz., skaitytu tekstu, įvestimi),
- 2) kokio pobūdžio tekstą reikia sukurti (pvz., laišką, žinutę, skelbimą, pasakojimą, kvietimą ir kt.),
- 3) ką į savo kuriamą tekstą reikia įterpti (pvz., žmogaus, daikto arba gyvūno aprašymą; savo nuomonę apie perskaitytą tekstą ar kt.),
- 4) kokios teksto struktūrinės dalys turi būti (pradžia, dėstymas, pabaiga),
- 5) teksto apimtį (gali būti nurodomas žodžių kiekis),
- 6) teksto kūrimui skirtą laiką (45 minutės).

Darbas vertinamas keturiais aspektais:

Turinys (atsižvelgimas į užduoties pateikimą, temos atskleidimas, nuoseklumas, vientisumas)

Struktūra (pavadinimas, teksto struktūra, sakinio ribos)

Raiška (aiškumas, logiškumas, sklandumas, vaizdingumas)

Raštingumas (klaidos skaičiuojamos iš 100 žodžių, atskiriamos sisteminės ir atsitiktinės klaidos)

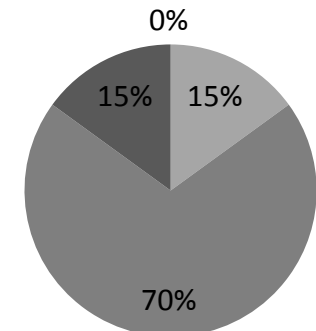
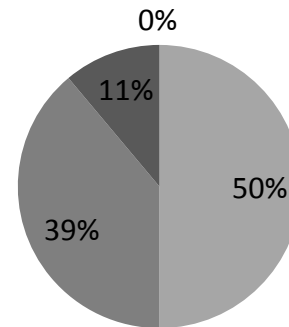
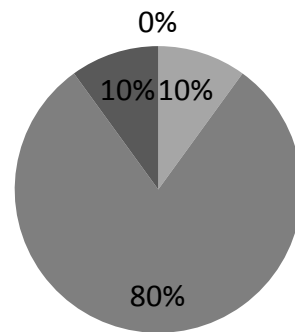
<http://www.nec.lt/343/>

Matematika

Rašymas

Skaitymas

4a klasėje

■ Nepatenkinamas

■ Patenkinamas

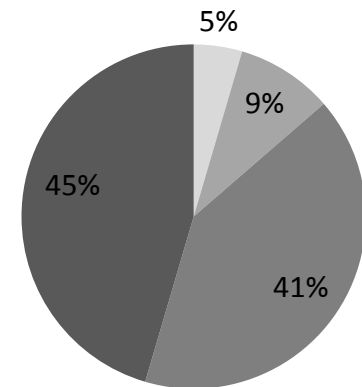
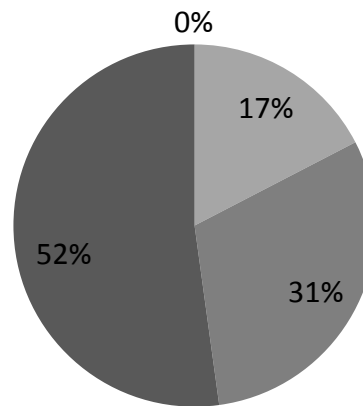
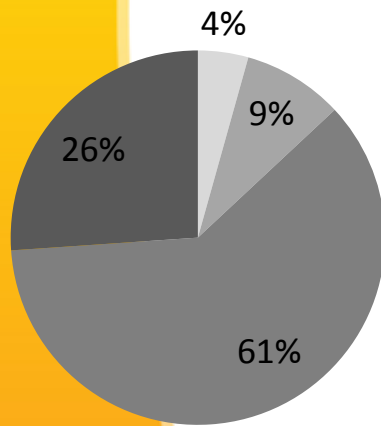
■ Pagrindinis

■ Aukštesnysis

Matematika

Rašymas

Skaitymas

4 b klasėje

■ Nepatenkinamas

■ Patenkinamas

■ Pagrindinis

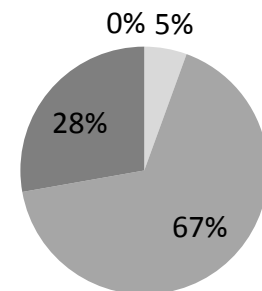
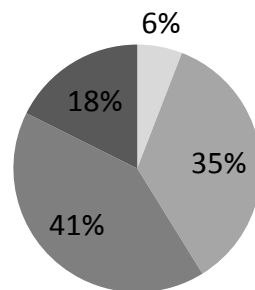
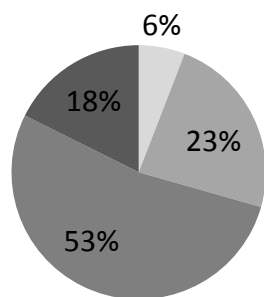
■ Aukštesnysis

Matematika

Rašymas

Skaitymas

4 c klasėje

■ Nepatenkinamas

■ Patenkinamas

■ Pagrindinis

■ Aukštesnysis

Tyrimai atlikti įvairiose šalyse rodo:

- Visuotinis privalomas testavimas nacionaliniu ir savivaldybės lygmenimis yra nelabai veiksmingas, siekiant pagerinti mokinių pasiekimus, tačiau jį paprasčiau atlikti – tokiam testavimui nereikia daug įvairių standartizuotų testų ir aukšto mokyklų savarankiškumo lygio. Tikėtinas rezultatų pagerėjimas iki 10% per metus.
- Savanoriškas testavimas mokyklos lygmeniu yra veiksmingesnis, siekiant pagerinti mokinių pasiekimus. Tikėtinas rezultatų pagerėjimas iki 20% per metus.
- Pats efektyviausias yra testavimas mokytojo lygmeniu, bet jam reikia daugiausiai aukštos kokybės testų ir mokytojų įsitraukimo bei kompetencijos. Mokytojams savanoriškai ir tinkamai naudojantis testais ir testavimo duomenimis, tikėtinas rezultatų pagerėjimas iki 50% per metus.